

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2107/2553

พนักงานอัยการประจำศาลแขวงสุรินทร์โจทก์ นายประยงค์หรือยงค์ ประสานงามจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.ที่ดิน มาตรา 108 ทวิ, ป.ที่ดิน มาตรา 9, ป.ที่ดิน มาตรา 108, ป.วิ.อ. มาตรา 193, ป.ที่ดิน มาตรา 8, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 56, ป.อ. มาตรา 29, ป.อ. มาตรา 30

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน แต่โจทก์บรรยายฟ้องว่าเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2510 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2545 จำเลยเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินพิพาท ฉะนั้นตามคำฟ้องจำเลยจึงเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินพิพาทก่อนวันที่ 4 มีนาคม 2515 อันเป็นวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2515 ที่แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 ทวิ ใช้บังคับทั้งการครอบครองที่ดินพิพาทนับแต่วันที่ 1 มกราคม 2510 ตลอดมา ก็เป็นการครอบครองสืบเนื่องจากการเข้ายึดถือครอบครองในครั้งแรกเมื่อมาตรา 108 ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุก ฯลฯ เช่นนี้ จำเลยจึงไม่อาจมีความผิดฐานเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินอันเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินตาม ป.ที่ดิน มาตรา 9, 108 ทวิ ที่โจทก์ขอให้ลงโทษได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่าวันที่ 27 ธันวาคม 2544 พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้จำเลยออกจากที่ดินและให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างภายในระยะเวลา 90 วัน จำเลยซึ่งรับหนังสือดังกล่าวแล้วไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ตามกฎหมายของโจทก์กลับไม่ได้ระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานนี้ขึ้นอ้างอิงเพื่อคัดค้านคำพิพากษาลงโทษฎีกา 3 ที่ยกฟ้องโจทก์ว่าไม่ชอบอย่างไร ดังนั้น กฎของโจทก์ที่ขอให้ลงโทษจำเลยตามฟ้องอันหมายถึงขอให้ลงโทษจำเลยฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตาม ป.ที่ดิน มาตรา 9, 108 ด้วยนั้น จึงเป็นฎีกาที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา 193 วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา 225 และมาตรา 216 โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2510 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2545 เวลากลางวันและกลางคืนติดต่อกันตลอดมาจำเลยได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งโครอย ในท้องที่ตำบลสมุด อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันและเป็นที่ดินของรัฐ โดยทางราชการได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ 43743 ไว้แล้ว รวมเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา โดยจำเลยเข้าไปก่อสร้างทำเป็นที่นา เพาะปลูกข้าวในที่ดินดังกล่าว ทั้งนี้โดยจำเลยมิได้มีสิทธิครอบครองและมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ต่อมาวันที่ 27 ธันวาคม 2544 พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งเป็นหนังสือให้จำเลยออกจากที่ดินและให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างในที่ดินนั้นภายในระยะเวลา 90 วัน จำเลยได้รับหนังสือดังกล่าวโดยชอบแล้ว แต่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 8, 9, 108, 108 ทวิ และให้จำเลยและบริวารของจำเลยออกไปจากที่ดินซึ่งเข้าไปยึดถือครอบครองดังกล่าว จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 (1), 108 วรรคหนึ่ง และ 108 ทวิ วรรคสอง เป็นกรรมเดียวผิดต่อ

กฎหมายหลายบทให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสอง ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 6 เดือน ปรับ 3,000 บาท และให้จำเลยกับบริวารของจำเลยออกไปจากที่ดินซึ่งเข้าไปยึดถือครอบครองดังกล่าวไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน เห็นควรให้โอกาสจำเลยกลับตนเป็นพลเมืองดีสักครั้ง โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังได้ว่า ที่ดินทำเลเลี้ยงสัตว์ทุ่งโครอย ตำบลสมุด (ทุ่งมน) อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เนื้อที่ประมาณ 576 ไร่ 4 ตารางวา เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันและเป็นที่ดินของรัฐซึ่งได้ประกาศเป็นเขตหวงห้ามตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2468 ตามทะเบียนที่ดินรกร้างว่างเปล่า และทางราชการได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ 43743 ไว้ ตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม 2533 ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยมีแนวเขตที่ดินตามรูปแผนที่ด้านหลังหนังสือสำคัญดังกล่าว จำเลยครอบครองในที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดินเลขที่ 161 โดยจำเลยทำนาในที่ดินนั้นตลอดมาและครอบครองต่อจากนางเกื่อน มารดาของจำเลย ต่อมาวันที่ 6 สิงหาคม 2544 นางคำเบา ทำหนังสือถึงประธานองค์การบริหารส่วนตำบลสมุดกล่าวหาจำเลยกับผู้ที่มีชื่อรวม 8 คน บุกรุกถือครองที่ดินที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยองค์การบริหารส่วนตำบลสมุดได้ประสานงานให้สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท ทำการตรวจสอบรังวัดแล้ว อ้างว่าที่ดินที่จำเลยทำนาเนื้อที่ 2 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา อยู่ในเขตที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอย จากนั้นวันที่ 27 ธันวาคม 2544 ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสมุดมีหนังสือแจ้งให้จำเลยออกไปจากที่ดินพิพาทและให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างภายในระยะเวลา 90 วัน ซึ่งจำเลยได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วตามหนังสือและใบตอบรับไปรษณีย์ แต่จำเลยเพิกเฉย มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามคำแก้ฎีกาของจำเลยก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยหรือไม่ โดยโจทก์อ้างว่าที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยมีการประกาศเป็นเขตหวงห้ามเพื่อใช้เป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2468 ต่อมาวันที่ 5 กรกฎาคม 2533 กรมที่ดินได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อแสดงเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นมีรูปลักษณะอย่างไร เนื้อที่ที่ตั้งเป็นอย่างไรและใช้เพื่อประโยชน์อะไร ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงและรูปแผนที่แสดงเขตด้านหลังหนังสือสำคัญนั้น ต่อมาวันที่ 18 ตุลาคม 2544 นายเที่ยง นายช่างรังวัด 6 ประจำสำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาปราสาท ได้ทำการรังวัดที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยปรากฏว่า จำเลยทำนาล้ำเข้าไปในเขตที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยเป็นเนื้อที่ 2 ไร่ 2 งาน 10 ตารางวา ส่วนจำเลยอ้างว่า ที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดินที่นางเกื่อน มารดาของจำเลยแจ้งการครอบครองไว้ ซึ่งได้ทำนาในที่ดินดังกล่าวตลอดมาและจำเลยได้รับมรดกตกทอดมาจากนางเกื่อน เมื่อการประกาศให้ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยเป็นเขตหวงห้ามได้กระทำมาตั้งแต่ปี 2468 ก่อนที่มารดาของจำเลยจะยื่นแบบแจ้งการครอบครองที่ดินประมาณ 30 ปี ซึ่งต่อมาได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงและทำรูปแผนที่ไว้ การดำเนินการดังกล่าวล้วนเป็นการจัดทำโดยทางราชการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐทำไปตามอำนาจหน้าที่ของตน ส่วนแบบแจ้งการครอบครองที่ดินเป็นเพียงเอกสารที่ผู้ครอบครองที่ดินทำยื่นต่อเจ้าพนักงานเพื่อแสดงที่ดินที่อยู่ในครอบครองโดยประมาณเท่านั้นทั้งจำเลยเบิกความว่า จำเลยไม่ทราบว่ที่ดินพิพาทจะเป็น

ส่วนหนึ่งของพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยหรือไม่ เช่นนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ที่ดินพิพาทที่จำเลยทำนาตามรูปแผนที่เป็นส่วนหนึ่งของที่ดินที่สาธารณประโยชน์ทุ่งโครอยจริง อย่างไรก็ตามแม้ที่ดินพิพาทที่จำเลยเข้าไปยึดถือครอบครองจะเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน โดยจำเลยมิได้มีสิทธิครอบครองและไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่โจทก์บรรยายฟ้องว่าเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2510 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2545 จำเลยเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินพิพาท ฉะนั้นตามคำฟ้อง จำเลยจึงเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินพิพาทก่อนวันที่ 4 มีนาคม 2515 อันเป็นวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2515 ที่แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 ทวิ ใช้บังคับ ทั้งการครอบครองที่ดินพิพาทของจำเลยนับแต่วันที่ 1 มกราคม 2510 ตลอดมาก็เป็นการครอบครองสืบเนื่องมาจากการเข้ายึดถือครอบครองในครั้งแรก เมื่อมาตรา 108 ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่านับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 9 ต้องระวางโทษจำคุก ฯลฯ เช่นนี้ การกระทำของจำเลยจึงไม่อาจมีความผิดฐานเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9, 108 ทวิ ที่โจทก์ขอให้ลงโทษได้ กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยรู้หรือไม่ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน เนื่องด้วยไม่อาจเปลี่ยนแปลงผลของคำพิพากษาในความผิดฐานนี้ได้ สำหรับความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9, 108 นั้น แม้โจทก์ได้บรรยายฟ้องและนำสืบว่าวันที่ 27 ธันวาคม 2544 พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้จำเลยออกจากที่ดินและให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างภายในระยะเวลา 90 วัน จำเลยซึ่งรับหนังสือดังกล่าวแล้วไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามหนังสือและใบตอบรับไปรษณีย์แต่ตามฎีกาของโจทก์กลับไม่ได้ระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดฐานนี้ขึ้นอ้างอิงเพื่อคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 ที่ยกฟ้องโจทก์ว่าไม่ชอบอย่างไร ดังนั้น ฎีกาของโจทก์ที่ขอให้ลงโทษจำเลยตามฟ้องอันหมายถึงขอให้ลงโทษจำเลยฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9, 108 ด้วยนั้น จึงเป็นฎีกาที่ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา 225 และมาตรา 216 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยในความผิดส่วนนี้และเห็นพ้องด้วยในผลที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกฟ้องโจทก์ ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน

องค์คณะ

วิรุฬห์ แสงเทียน · ประเสริฐ โอนพรัตน์วิบูล · นิยุต สุภัทรพาหิรผล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2107/2553>